

Oplegvel Collegebesluit

Portefeuille J. van der Hoek
Auteur Dhr. F van den Hoek
Telefoon 0235115219 E-mail: fjmvdhoek@haarlem.nl
DV/WMO Reg.nr. 2012/50431
GEEN bijlagen kopiëren
B & W-vergadering van 7 februari 2012

Onderwerp

Reactie op advies Wmo-raad over nota Hof 2.0

DOEL: Besluiten

B&W

1. Het college stemt in met de reactie op advies Wmo raad over de nota Hof 2.0 vast te stellen
2. Het besluit heeft geen financiële consequenties
3. De belanghebbenden worden geïnformeerd
4. Het besluit van het college wordt ter informatie/ter bespreking gestuurd aan de commissie Samenleving

Retouradres: Stadhuis, Postbus 511 2003 PB Haarlem

Wmo-raad

Datum 7 februari 2012
Ons kenmerk DV/WMO/2012/37220
Contactpersoon F.J.M. van den Hoek
Doorkiesnummer 023-5115219
E-mail fjmvdhoek@haarlem.nl
Bijlage(n) 1
Onderwerp Reactie op advies Wmo-raad over nota Hof 2.0

Geachte Wmo-raad,

Als eerste wil het college van B&W zich excuseren voor het feit dat u de reactie op uw advies over de nota Hof 2.0 nu pas ontvangt. De beantwoording van uw advies heeft, jammer genoeg, te lang op zich laten wachten.

Stand van zaken.

Na vaststelling van de nota Hof 2.0 in de gemeenteraad is binnen de gemeentelijke organisatie verder gewerkt aan de invulling van het gedachtegoed uit de nota. In de bijlage bij deze brief vindt u een overzicht van de stand van zaken zoals die recent aan de commissie samenleving is gezonden.

Wij willen bijzondere aandacht vestigen op de veranderboodschap. Deze veranderboodschap vormt de basis voor de verdere transitie binnen het sociale domein.

Veranderboodschap

Het huidige systeem van maatschappelijke ondersteuning en activering (inclusief re-integratie) staat onder grote druk. In Nederland is er steeds minder geld voor professionele ondersteuning en begeleiding, terwijl de behoefte aan ondersteuning juist groeit. Er is een ander systeem nodig waarbij de overheid er enerzijds naar streeft om verbeteringen door te voeren en anderzijds een groter beroep doet op de burger, op de professionele partners, op solidariteit en zorgen voor elkaar.

Wat betekent dit voor Haarlem? We spreken iedereen aan op zijn of haar eigen verantwoordelijkheid; je kijkt eerst naar wat je zelf kunt doen.

De gemeente neemt Haarlemmers minder bij de hand en stimuleert ze om ook verantwoordelijkheid te nemen voor de zorg aan anderen. Dit denken is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- Haarlemmers hebben regie over hun eigen oplossing; wat kunnen zij wèl (eigen kracht);
- Haarlemmers kunnen, al dan niet met hulp, zelfstandig blijven functioneren (zelfredzaamheid);
- Haarlemmers doen mee vanuit de eigen mogelijkheden en vanuit wederkerigheid (actief burgerschap).

De gemeente biedt een goede basisinfrastructuur om Haarlemmers te steunen in hun zelfredzaamheid, en in hun hulp aan anderen. Voor mensen die tijdelijk de regie over hun leven kwijt zijn, is er maatwerk. Er is een vangnet voor de meest kwetsbaren.

In Haarlem maken we mét elkaar de stad; als inwoners, opvoeders, kinderen en jongeren, ouderen, ondernemers, sociaal-maatschappelijke organisaties en als gemeente. We zijn er samen voor elkaar.

Reactie op uw adviezen

Visie en uitgangspunten

In uw advies schrijft u “De WMO-raad is zeer bezorgd dat de positie van de kwetsbare burgers ernstig verzwakt zal worden als de plannen ongewijzigd uitgevoerd worden. De gemeente trekt zich hoe langer hoe meer terug uit haar verantwoordelijkheid om de kwetsbare burgers te ondersteunen door het aan de burger zelf over te laten dat hij het zelf maar moet uitzoeken als er hulp of ondersteuning nodig is.”

De toenemende vergrijzing en afnemende financiële middelen maken het noodzakelijk een fundamenteel andere invulling te geven aan de ondersteuning van kwetsbare burgers. Het college van B&W wil echter met nadruk bestrijden dat de gemeente zich terugtrekt van haar verantwoordelijkheid ten aanzien van kwetsbare burgers. De inzet van de gemeente is er op gericht met name de meest kwetsbare burgers blijvend adequaat te ondersteunen. Daarbij is het echter onvermijdelijk dat ook een beroep wordt gedaan op het sociale netwerk.

Praktijkwerkplaatsen

In relatie tot de praktijkwerkplaats ‘Basisinfrastructuur voor iedere burger’ stelt u in uw advies dat de bezuinigingen op de budgetten van de diverse vrijwilligersorganisaties, zoals voorgesteld in de Kadernota 2011, te ver gaan omdat de vrijwilligers nu en in de toekomst een niet te onderschatten positie binnen de hele hulpverlening zullen gaan innemen.

De Wmo-raad doet hiermee een uitspraak over besluitvorming in de gemeenteraad over de financiële kaders voor de komende jaren. Daarbij heeft de gemeenteraad een integrale afweging gemaakt tussen de beperkte financiële middelen en de gemeentelijke taken. Het besluit is tot stand gekomen op basis van criteria die in

een eerdere fase door de raad zijn vastgelegd. Per organisatie zijn op basis van deze criteria weloverwogen keuzes gemaakt.

Dit neemt niet weg dat het college uw mening deelt dat vrijwilligers in de toekomst een steeds belangrijkere rol zullen spelen in onze samenleving. Het college steekt hier ook op in door de uitwerking van het project ‘versterken vrijwilligerswerk’. Daarbinnen zal ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers ook in de toekomst van groot belang zijn.

In uw advies schrijft u van mening te zijn dat de meest kwetsbare burgers het beste bijgestaan kunnen worden door professionele hulpverleners dan door telkens weer een andere vrijwilliger.

De intentie van de nota Hof 2.0 is dat de meest kwetsbare burgers adequaat bijgestaan worden. Daarbij zullen professionele hulpverleners ook in de toekomst een belangrijke rol blijven spelen. Daarnaast zal een beroep gedaan worden op de vrijwilligers.

U wijst ons op de mogelijkheden van Google Analytics bij de invulling van de integrale informatievoorziening.

Van deze suggestie zullen wij dankbaar gebruik maken.

U verzoekt betrokken te worden bij de overleggen met de maatschappelijke partners, woningbouwcorporaties en zorg- en welzijnsinstellingen die zullen plaatsvinden in het kader van de praktijkwerkplaatsen ‘fysieke infrastructuur wonen, welzijn en zorg en ondersteuning van actieve burgers’.

Voor zover deze overleggen het karakter hebben van een overleg tussen (potentiële) opdrachtnemer en opdrachtgever, acht het college het niet opportuun dat derden daarbij betrokken worden. Vanzelfsprekend zal de Wmo-raad wel worden betrokken bij algemene gesprekken die met maatschappelijke partners en andere betrokkenen in de stad gevoerd worden over de inrichting van het sociale domein. Het is de bedoeling dat in maart/april breed overleg met de verschillende maatschappelijke partners en burgers plaats zal vinden in de vorm van zogenoemde sociale tafels. De Wmo-raad wordt hierbij vanzelfsprekend betrokken. Daarnaast zullen in ieder geval, zoals reeds met u is afgesproken, de eerste resultaten van de praktijkwerkplaatsen met u gedeeld en besproken worden.

Ten aanzien van de praktijkwerkplaats ‘hulp bij het huishouden’ constateert u dat er een risico bestaat voor burgers wanneer voor hulp bij het huishouden “alleen maar de vrijwilligersorganisaties” zouden worden ingezet. Tevens geeft u aan zich zorgen te maken over de signaleringsfunctie en de werkgelegenheid bij zorginstellingen die hulp bij het huishouden leveren.

Het doel van de praktijkwerkplaats is te onderzoeken welke alternatieve mogelijkheden er zijn voor het leveren van huishoudelijke hulp. Daarbij wordt vanzelfsprekend bijzondere aandacht besteed aan de consequenties voor de burgers van de verschillende mogelijkheden. Voor de signaleringsfunctie is binnen de praktijkwerkplaats ‘ondersteuning actieve burgers’ een afzonderlijk project gedefinieerd.

Ten aanzien van de werkgelegenheid bij de zorginstellingen moeten wij constateren dat de beschikbare middelen voor hulp bij het huishouden verminderen. Dit is een direct gevolg van rijksbeleid. Afnemende budgetten hebben onvermijdelijk tot

gevolg dat minder zorg ingekocht kan worden. Het is overigens natuurlijk geen gemeentetaak om werkgelegenheid bij externe organisaties te garanderen.

Ten aanzien van de wijkcoaches signaleert u een mogelijk risico dat een extra schakel in de dienstverlening zou kunnen ontstaan die tot vertraging in de uiteindelijke hulpverlening zou kunnen leiden.

De pilot met de wijkcoaches wordt in de Boerhaavewijk uitgevoerd. Een van de criteria waarop de resultaten van de pilot worden beoordeeld, is vanzelfsprekend of de wijkcoach bijdraagt aan een effectieve en efficiënte infrastructuur voor maatschappelijke ondersteuning.

Financiële haalbaarheid

In het licht van de uitvoering van het bestuursakkoord spreekt u uw zorgen uit over de financiële haalbaarheid van de beoogde bezuinigingen.

Het college deelt deze zorgen. Om zicht te krijgen op de consequenties van alle maatregelen die in het bestuursakkoord zijn opgenomen, wordt onderzoek gedaan naar de financiële effecten van stapeling van de verschillende maatregelen. Daarbij wordt in eerste instantie gekeken naar de gevolgen voor de individuele burgers. Er wordt echter ook onderzoek gedaan naar de financiële effecten voor de gemeente. Daarbij worden ook diverse autonome ontwikkelingen betrokken zoals bijvoorbeeld vergrijzing en autonome stijging van de vraag naar jeugdzorg.

Quick Wins

U stelt vragen bij de financiële effecten bij de heronderzoeken van rolstoelen en scootmobiel.

Met dit deel van de quickwins is recent een begin gemaakt en uit de eerste resultaten blijkt dat dergelijke heronderzoeken wel degelijk tot besparingen leiden zonder dat burgers die aangewezen zijn op deze hulpmiddelen en daarvan gebruik maken, negatieve gevolgen ondervinden. Omdat de gemeente Haarlem de hulpmiddelen niet in eigendom heeft maar huurt van een leverancier, kunnen ingenomen hulpmiddelen door de betreffende leverancier tamelijk eenvoudig elders worden ingezet. Dat is zeker niet altijd binnen de gemeente Haarlem of de regio Zuid-Kennemerland.

U staat positief tegenover de PGB controle maar u vraagt zich af of het aantal PGB-houders in de toekomst niet aanzienlijk zal verminderen vanwege de bestaande plannen van het kabinet.

De vraag of het aantal PGB-houders in de komende jaren zal afnemen is in hoge mate afhankelijk van de wijze waarop de gemeente Haarlem beleid ten aanzien van PGB in de komende jaren vormgeeft binnen de bandbreedte die de rijksoverheid toestaat. Dit neemt niet weg dat het college met u groot belang hecht aan de PGB-controle omdat daarmee wordt vastgesteld of cliënten de financiële middelen hebben ingezet voor het doel waarvoor ze gegeven zijn. Mocht dat niet het geval zijn, dan moeten die middelen terugbetaald worden. Daarmee bewaakt het college dat de beperkte financiële middelen zo optimaal mogelijk worden ingezet voor burgers met een beperking.

Ten aanzien van de keuzemogelijkheid tussen een collectief vraagafhankelijk vervoer of een financiële vergoeding, heeft de gemeenteraad reeds besloten dat deze

mogelijkheid behouden dient te blijven. Daarbij is overigens wel een aanpassing van de financiële tegemoetkoming doorgevoerd.

U spreekt uw zorg uit over de verruiming van de eigen bijdrage regeling en vreest dat de burger te maken krijgt met een opeenstapeling van eigen bijdrages. Met name geldt dit nu voor de plannen omtrent de verplichte eigen bijdrage voor de consulten van artsen in de geestelijke gezondheidszorg.

Voor zover de gemeente in de toekomst maatregelen zou nemen die leiden tot verruiming van de eigen bijdrage, zal dit gebeuren binnen de kaders van het rijksbeleid. Dit betekent dat daarmee geborgd wordt dat eigen bijdragen in het kader van de Wmo en de AWBZ tezamen niet meer bedragen dan de draagkracht van de betreffende cliënt. De wijze waarop hoogte van de draagkracht wordt berekend, wordt jaarlijks door het kabinet in een Algemene Maatregel van Bestuur vastgelegd. Besluiten over andere eigen bijdragen zijn de verantwoordelijkheid van de rijksoverheid.

Vervolgstappen

Binnenkort zal het college aan de gemeenteraad en aan de Wmo-raad kenbaar maken op welke wijze het vervolg van de Nota Hof 2.0 vormgegeven zal worden. Daarbij zal ook aandacht besteed worden aan inspraak en participatie, onder meer door de Wmo-raad.

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders,

de secretaris,

de burgemeester,

ing. S.M.M. Borgers

mr. B.B. Schneiders

Bijlage:
Brief aan de commissie Samenleving

Haarlem

Gemeente Haarlem

Jack Chr. van der Hoek
Jan Nieuwenburg

Retouradres: Stadhuis, Postbus 511 2003 PB Haarlem

Aan de leden van commissie Samenleving

Datum 25 januari 2012
Ons kenmerk 2012/23060
Contactpersoon S.M.M. Borgers
Doorkiesnummer 023-5113002
E-mail sborgers@haarlem.nl
Onderwerp Transitie van het sociale domein
Bijlage 2

Geachte leden,

Op 1 september 2011 zijn we (ambtelijk) gestart met het gezamenlijk denken en handelen binnen het 'programma sociaal domein'. Met deze brief willen wij u meenemen in de voortgang van de aanpak, als vervolg op brief 2011/382681. Aanleiding voor het programma was de overheveling van Rijksbeleid met verminderd budget (drie decentralisaties: Awbz-begeleiding, Jeugdzorg en Wet Werken naar Vermogen) en de vastgestelde nota 'Hof 2.0'. In deze nota zijn vijf praktijkwerkplaatsen benoemd om de zelfredzaamheid van burgers te bevorderen en zo een andere invulling te geven aan het systeem van maatschappelijke ondersteuning en activering in Haarlem (het sociale domein).

Op 13 oktober 2011 heeft de raad de nota 'Strategisch Bedrijfsplan 2011-2014 Kans en Kracht' vastgesteld. College en directie ondersteunen het belang om al deze trajecten vanuit een gedeelde visie en vanuit gelijke uitgangspunten aan te pakken, om de samenhang onderling te bewaken en zo tot eenduidige keuzes en uitwerkingen te komen. In het programma sociaal domein komen vernieuwing en bezuiniging samen, waarbij we uitgaan van de kracht van de burger en zorgen voor een vangnet voor diegenen die het alleen niet redden. Op weg naar het nieuwe systeem zullen keuzes gemaakt worden. Door de beperkte financiën zullen we niet altijd maximale kwaliteit bereiken, al blijft dat wel ons streven.

Waarom werkt het programmateam?

Er is een multidisciplinair programmateam ingericht dat de afgelopen maanden verbindingen heeft gelegd tussen de decentralisaties en de vijf praktijkwerkplaatsen. Daardoor kunnen niet alleen die onderwerpen beter uitgewerkt worden, maar komen ook overkoepelende thema's aan het licht. Zo wordt bijvoorbeeld een discussie over de signaleringstaak verder uitgediept en wordt nagedacht over de onderling verschillende regio's waarbinnen voor de verschillende beleidsonderwerpen wordt samengewerkt (als kader voor het maken van afspraken).

Haarlem

Het programmateam geeft ook sturing aan de voortgang binnen de decentralisaties en praktijkwerkplaatsen, hoewel de uitvoering daarvan 'in de lijn' ligt. Dat wil zeggen dat de uitvoering valt onder de diverse ambtelijke afdelingen (de lijnorganisatie). Voor een overzicht over de voortgang van die onderdelen, vindt u in de bijlagen een beschrijving.

In opdracht van het programmateam is onderzoek gestart naar de stapeling van effecten bij doelgroepen. Dit onderzoek geeft antwoord op de volgende vragen:

1. Wat zijn de effecten van de drie decentralisaties en de bezuinigingen in Haarlem?
2. Wat is de spreiding hiervan over de stad?
3. Wat is de mogelijke stapeling van effecten bij individuele huishoudens?

We moeten hierbij aanmerken dat niet alle gegevens compleet en beschikbaar zijn, of vanuit privacyoverwegingen (nog) niet geleverd kunnen worden door andere partijen. We bekijken hoe we wel aan deze gegevens kunnen komen, en/of wat het ons kost om precieze data verder op te bouwen. In de tussentijdse stand van zaken rond de beantwoording van motie 41 vindt u deze zelfde argumentatie terug. Ook laat het programmateam onderzoeken wat het draagvlak is voor actief of actiever burgerschap. Voor beide onderzoeken wordt gebruik gemaakt van beschikbare gegevens vanuit bestanden van de gemeente en samenwerkingspartners in het sociale domein. Ook wordt landelijk onderzoek in vergelijkbare steden gebruikt. Een burgerpanel complementeert het beeld. De onderzoeken zijn eind februari gereed. De resultaten leveren onderbouwing en input voor het sturen op de effecten van het nieuwe beleid, maar dienen ook als een nulmeting voor het monitoren van de effecten. Er worden vervolgonderzoeken in de uitvoeringsjaren 2012 en 2013 gepland.

Verder brengt het programmateam op dit moment alle financiële stromen en bezuinigingen in kaart zodat we daarna beleidskeuzes kunnen verbinden aan financiële gevolgen. Dit overzicht is eind maart gereed.

Het belang van communicatie

De uiteindelijke focus van de transitie binnen het sociaal domein gaat over nieuwe verwachtingen, samenwerkingsvormen en coalities met partners en burgers in de stad. Dit vraagt ook eenduidig en consistent werken vanuit de gemeente. In de interne ambtelijke samenwerking, met als doel om integraal en samenhangend op te treden, worden nu belangrijke stappen gezet. Er is een veranderboodschap geformuleerd die ons helpt om dezelfde kant op te gaan met elkaar, met onze partners en met de stad (zie bijlage). Deze veranderboodschap zult u aantreffen in uw stukken die over 'het sociale domein' gaan, zodat u ook kunt beoordelen of de gevraagde besluiten passen bij de gekozen richting.

Verder zijn er duidelijke afspraken gemaakt over een aantal andere communicatiemiddelen. Zo is er een logo in ontwikkeling en wordt een algemeen emailadres geopend voor meningen, ideeën en commentaar:

samenvoorelkaar@haarlem.nl.

Haarlem

Waar staan we nu?

Op dit moment is het spoorboekje voor het programma in 2012 in concept klaar. Het gaat uit van sturen op verandering en resultaten.

Daarvoor zijn de volgende sporen uitgezet:

1. overzicht (overall programmasturing);
2. duidelijke spelregels;
3. verinnerlijking in denken en handelen (vanuit het Coalitieakkoord, hoofdstuk Sociaal en betrokken). Dit betreft de eigen organisatie, de partners en de Haarlemmers;
4. uitwerken van effecten, kansen en risico's van de decentralisaties;
5. uitwerken elementen van nieuw systeem van maatschappelijke activering en ondersteuning;
6. consistente aanpak en mede-eigenaarschap.

Wat is de planning?

Deze sporen leiden tot een stappenplan voor de eerste maanden van dit jaar. Begin februari vindt een verdiepingsslag op de praktijkwerkplaatsen en overkoepelende thema's plaats. Dit interne proces leidt tot:

- een gedeelde visie, een gedeeld beeld bij huidige situatie, een gedeeld beeld bij toekomstige situatie en een gedeeld beeld over rol en opstelling van de gemeente;
- het leggen van verbindingen tussen programma en lijnactiviteiten.

De resultaten worden verwerkt in visiedocumenten met uitwerkingsvragen. Dit is de basis voor het externe proces waarin we begin maart met onze partners de beelden en uitgangspunten toetsen en verbinding zoeken. Als resultaat hiervan hebben we:

- een aangescherpte visie en
- uitwerkingsrichtingen van de gemeente met haar partners.

Vervolgens vindt medio maart/april een raadsinformatiemarkt plaats over de dilemma's.

Voor de zomer ligt er een financiële uitwerking (ten behoeve van de kadernota) en is er een inhoudelijke uitwerking in een nota 'transitie sociaal domein'.

Een voorbehoud

Onze planning is ambitieus. Er liggen keuzes voor die afhankelijk zijn van veel factoren: de rol die je kiest als gemeente, de samenwerking met en verwachtingen van partners en burgers. We kunnen de aan u voor te leggen besluiten pas goed beoordelen als we bovenstaande stappen hebben gezet. De bezuinigingen in Hof 2.0 blijven kaderstellend voor 2012 en verder.

Verder merken we op dat de uitvoering van de decentralisaties wordt voorbereid op gedeeltelijke gegevens. Ook voor een goed feitelijk inzicht in de huidige situatie van de praktijkwerkplaatsen ontbreekt er nog veel. Er is nog veel onduidelijk. Dit geldt voor een deel van de invoeringsdata van de drie overeengekomen decentralisaties en voor de financiële en statistische gegevens over de gevolgen ervan. Ook over de mate van beleidsvrijheid is ook nog onduidelijkheid.

Haarlem

Uitgangspunt van de bestuursafspraken is dat de decentralisaties gepaard gaan met maximale beleidsvrijheid, een minimale verantwoordingsplicht en het wegnemen van onnodige bureaucratie. Recent is gebleken dat de Tweede Kamer alsnog de nodige kwaliteitseisen en aanvullende regelingen eist ten aanzien van de decentralisatie van de AWBZ begeleiding (vooruitlopend op behandeling van de wet in de Tweede Kamer). Het valt niet uit te sluiten dat dit ook gaat gebeuren bij de behandeling van de Wet op de Jeugdzorg en de Wet Werken naar Vermogen. Los daarvan heeft het kabinet aangegeven dat de gemeenten moeten waarborgen dat er voldoende uitvoeringskracht is voor de decentralisaties. Nadrukkelijk is in de bestuursafspraken opgenomen dat dit kan betekenen dat het nodig is om bepaalde onderdelen op een regionaal niveau te organiseren. Hiervoor zijn overleggen opgestart.

Met vriendelijke groet,

Jack Chr. van der Hoek
Wethouder welzijn, volksgezondheid, sport, dienstverlening en communicatie

Jan Nieuwenburg
Wethouder volkshuisvesting, economische en sociale zaken, onderwijs en jeugdbeleid

Bijlage 1 bij briefnummer 2012/23060
Veranderboodschap

Het huidige systeem van maatschappelijke ondersteuning en activering (inclusief re-integratie) staat onder grote druk. In Nederland is er steeds minder geld voor professionele ondersteuning en begeleiding, terwijl de behoefte aan ondersteuning juist groeit. Er is een ander systeem nodig waarbij de overheid er enerzijds naar streeft om verbeteringen door te voeren en anderzijds een groter beroep doet op de burger, op de professionele partners, op solidariteit en zorgen voor elkaar.

Wat betekent dit voor Haarlem? We spreken iedereen aan op zijn of haar eigen verantwoordelijkheid; je kijkt eerst naar wat je zelf kunt doen.

De gemeente neemt Haarlemmers minder bij de hand en stimuleert ze om ook verantwoordelijkheid te nemen voor de zorg aan anderen. Dit denken is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- Haarlemmers hebben regie over hun eigen oplossing; wat kunnen zij wèl (eigen kracht);
- Haarlemmers kunnen, al dan niet met hulp, zelfstandig blijven functioneren (zelfredzaamheid);
- Haarlemmers doen mee vanuit de eigen mogelijkheden en vanuit wederkerigheid (actief burgerschap).

De gemeente biedt een goede basisinfrastructuur om Haarlemmers te steunen in hun zelfredzaamheid, en in hun hulp aan anderen. Voor mensen die tijdelijk de regie over hun leven kwijt zijn, is er maatwerk. Er is een vangnet voor de meest kwetsbaren.

In Haarlem maken we mét elkaar de stad; als inwoners, opvoeders, kinderen en jongeren, ouderen, ondernemers, sociaal-maatschappelijke organisaties en als gemeente. We zijn er samen voor elkaar.

Bijlage 2 bij briefnummer 2012/23060 Stand van zaken decentralisaties en praktijkwerkplaatsen

Wet Werken Naar Vermogen

Implementatie WWNV

De WWNV benadrukt de eigen verantwoordelijkheid van mensen die afhankelijk zijn van een uitkering. Met de wet worden re-integratiemiddelen voor WWB en delen van de SW en de Wajong samengevoegd onder gemeentelijke verantwoordelijkheid. In het in oktober 2011 door de raad vastgestelde strategisch bedrijfsplan Kans en Kracht zijn de contouren van de invulling van de wet beschreven. Zo is gekozen voor een indeling naar vier verschillende klantgroepen en een inzet op actieve bemiddeling in plaats van re-integratie.

In de uitvoering van de WWNV per 1 januari 2013 heeft de gemeente uiteraard een cruciale rol als regisseur en facilitator. Voor het bemiddelen van klanten naar werk en het ondersteunen van zorg- en participatieklanten is een uitvoeringsstructuur nodig. De inrichting van deze structuur en de daarbij horende inzet en rolverdeling tussen betrokken partijen, wordt verder uitgewerkt in de eerste maanden van 2012. Paswerk is daarbij een belangrijke partner voor de bemiddeling naar werk, daarnaast wordt ook gekeken naar de kwaliteiten en mogelijkheden van andere dienstverleners in dit werkveld.

Belangrijke onderdelen van de WWNV, die eveneens in de loop van 2012 uitgewerkt worden, zijn het werken met loonwaarde en loondispensatie. Ook de invulling van de tegenprestatie voor zorg- en participatieklanten volgens de WWNV wordt nader uitgewerkt. Vooral daarin is een nauwe samenhang met de uitgangspunten van Hof 2.0 en het programma sociaal domein. De implementatie in de tweede helft van 2012 is gericht op de vertaling van de keuzes in werkprocessen en ICT-ondersteuning, het versterken van kennis en vaardigheden van medewerkers en het betrekken en informeren van klanten en partners.

De Raad van State heeft in de tweede week van januari advies uitgebracht over de WWNV. Zodra de staatssecretaris de wet naar de Tweede Kamer stuurt, is de wet openbaar.

Aanscherping van de WWB

Als opmaat naar de Wet werken naar vermogen (WWNV) is per 1 januari 2012 de Wet werk en bijstand (WWB) aangescherpt. De belangrijkste wijzigingen zijn de invoering van de gezinsinkomenstoets en de samenvoeging van de WWB (bijstand) en de WIJ (investeren in jongeren). De centrale gedachte van de wetswijzigingen is dat het stelsel activerender moet worden, en nog meer moet toe leiden naar werk. Dat is een gedachte die met de WWNV straks een vervolg krijgt.

De afgelopen twee maanden heeft de afdeling Sociale Zaken en Werkgelegenheid hard gewerkt aan de implementatie van de wetswijzigingen WWB. De gemeenteraad is geïnformeerd over deze wetswijzigingen en heeft de noodzakelijke aanpassingen aan de gemeentelijke Verordeningen vastgesteld. In door de gemeente georganiseerde bijeenkomsten zijn de SoZaWe-raad en maatschappelijke organisaties over de wetswijzigingen geïnformeerd.

Alle uitkeringsgerechtigden hebben van de gemeente een brief ontvangen waarin in algemene termen uitgelegd wordt wat de wetswijzigingen voor belanghebbenden betekent. Klanten die daadwerkelijk met de wijzigingen te maken krijgen, zullen de komende weken opgeroepen worden voor een gesprek.

Intern zijn de klantmanagers bijgeschoold, en zijn de databaseprogramma's, werkprocessen en formulieren op de nieuwe situatie aangepast. Een interne helpdesk ondersteunt klantmanagers bij het oplossen van eventuele praktijkproblemen. Problemen bleven in de eerste twee weken van 2012 beperkt en waren oplosbaar.

Awbz

Naar een visie op begeleiding binnen de Wmo

De afgelopen maanden hebben in het teken gestaan van het verkrijgen van inzicht in de doelgroep en de uitvoering van begeleiding binnen de Awbz. Er is een eerste analyse gemaakt en op basis daarvan is een discussienotitie opgesteld. De discussienotitie is input geweest voor vier werkconferenties die zijn gehouden; één voor Wmo-raden en cliëntenorganisaties en drie met huidige en potentiële aanbieders en hun ketenpartners (voor de doelgroepen ouderen, GGZ en gehandicapten). De bijeenkomsten zijn goed bezocht (ruim 30 deelnemers per keer) en er is door alle betrokkenen actief en constructief meegedacht. Er is bezorgdheid – zeker bij cliëntenorganisaties – maar men ziet ook kansen.

Op basis van de werkconferenties en andere informatiebronnen gaan we nu een uitgangspuntennota opstellen, die in het tweede kwartaal ter vaststelling aan de gemeenteraad zal worden voorgelegd.

Regionale samenwerking

Ambtelijk wordt bij de voorbereiding op de decentralisatie samengewerkt met de gemeenten in Zuid- en Midden-Kennemerland en Haarlemmermeer. De portefeuillehouders in de regio zijn via hun reguliere overleg geïnformeerd over de voortgang van de regionale samenwerking. Op dit moment vinden ambtelijk gesprekken plaats met regiogemeenten om een regionale agenda voor de decentralisatie van Awbz-begeleiding op te stellen. De regionale agenda moet aangeven op welk schaalniveau en op welke onderdelen (vernieuwing van het aanbod, toegang en inkoop) gemeenten bij de implementatie en uitvoering van begeleiding zullen samenwerken.

Bestuurlijk

Door middel van een informatienota zijn B&W en de commissie Samenleving geïnformeerd over de aanpak van de voorbereiding op de decentralisatie van Awbz-begeleiding. Op 9 december heeft er bestuurlijk overleg plaatsgevonden met het bestuur van de Vereniging Bedrijfstak Zorg (VBZ), die een groot deel van de huidige aanbieders vertegenwoordigt. Doel was de vinger aan de pols te houden: doen we de goede dingen? De VBZ heeft zijn waardering uitgesproken voor het proces tot nu toe en er zijn afspraken gemaakt over het instellen van expertgroepen en om elkaar op bestuurlijk niveau vaker te spreken.

Landelijke ontwikkelingen

Door de Tweede Kamer zijn twee moties aangenomen die in strijd zijn met de bestuursafspraken (over toezicht door de Inspectie voor de Gezondheidszorg en het oormerken van het over te hevelen budget). VNG is hiertegen in het verweer gekomen. De parlementaire behandeling van de wetwijziging ten behoeve van de decentralisatie is daardoor vertraagd, terwijl deze conform de bestuursafspraken eind 2011 afgerond hadden moeten zijn. Het is onzeker of dit leidt tot uitstel; we gaan daarom vooralsnog gewoon door met de voorbereidingen.

Jeugdzorg

Er is een concepttekst opgesteld met uitgangspunten voor de transitie jeugdzorg. Deze uitgangspunten worden deze maand besproken binnen de gemeente en met externe partners. Op een werkconferentie over de transitie jeugdzorg van 19 januari is een eerste slag gemaakt in het concretiseren van de (algemene) uitgangspunten).

Streven is om eerste kwartaal 2012 deze uitgangspunten en de mogelijke uitwerking aan het college en de raad voor te leggen. Er wordt ook ingegaan op de doorontwikkeling van het CJG.

Er vindt overleg plaats met de gemeenten van Zuid-Kennemerland over regionale samenwerking in de transitie jeugdzorg en de doorontwikkeling van de CJG's. De door Haarlem geformuleerde uitgangspunten worden in deze regio ambtelijk onderschreven.

Deze maand nog start een aantal regionale pilots die input kunnen bieden voor de transitie jeugdzorg. Het betreft:

- Nazorg na inzet van gespecialiseerde zorg
- Wrap Around Care
- Registratie (CJG)

Er vindt overleg plaats met de praktijkwerkplaatsen en de andere decentralisaties. Onder andere met de praktijkwerkplaatsen informatievoorziening en actief burgerschap zijn stappen gezet om op onderdelen samen op te trekken.

Praktijkwerkplaats: informatievoorziening

Om burgers te faciliteren in het zoeken en vinden van oplossingen gebaseerd op eigen kracht en zelfredzaamheid, is informatie en advies onmisbaar. Op dit moment wordt deze versnipperd aangeboden en is deze nog niet altijd gebaseerd op eigen kracht en zelfredzaamheid.

Er wordt een onderzoek gedaan hoeveel "ingangen" (digitaal, fysiek en telefonisch) er in de huidige praktijk binnen het sociaal domein zijn, met een analyse van de overlap, versnippering en lacunes.

Er wordt een ondersteunend instrumentarium ontwikkeld. Voor de ontwikkeling hiervan vinden verkennende gesprekken met de gemeente Almere plaats, om een eventuele samenwerking te onderzoeken om de door hen gebruikte Eigenkrachtwijzer gezamenlijk door te ontwikkelen zodat het in Haarlem op de wijze die we voor ogen hebben kan worden ingezet.

Met dit instrumentarium kan er op maat, nadat er een vraagverheldering heeft plaatsgevonden, informatie en advies worden gegeven die zoveel mogelijk is gebaseerd op de eigen kracht en zelfredzaamheid. Wanneer er verdere ondersteuning nodig is, wordt de gebruiker naar de juiste plek doorgeleid en waar mogelijk direct worden afgehandeld. Het instrumentarium voorziet ook actieve burgers die anderen willen ondersteunen, van informatie en advies.

Praktijkwerkplaats: ondersteuning actieve burgers

Het doel van deze praktijkwerkplaats is het ontwikkelen van een integrale aanpak waarmee Haarlemmers enerzijds beter gefaciliteerd worden om, waar mogelijk, zelf oplossingen voor problemen te vinden en anderzijds gefaciliteerd worden om zich in te zetten als vrijwilliger voor (buurt)bewoners of maatschappelijke organisaties. Daarnaast wordt in deze praktijkwerkplaats optimalisering van de (samen)werking van organisaties, die vrijwilligers faciliteren, beoogd.

Dit is noodzakelijk omdat we met minder financiële middelen effectieve en kwalitatieve hulp en zorg kunnen organiseren die aansluit bij de (on)mogelijkheden van de inwoners van Haarlem. Het betekent dat Haarlemmers moeten worden gestimuleerd en gefaciliteerd om waar mogelijk op eigen kracht, zelfredzaam te zijn en actief burgerschap te tonen om anderen te ondersteunen.

Om dit vorm te geven, heeft deze praktijkwerkplaats vijf trajecten:

1. Faciliteren van ontmoeting en onderlinge verbanden tussen burgers.
2. Ontwikkelen van een heldere en samenhangende ondersteuningsstructuur voor actieve burgers (vrijwilligers en mantelzorgers).
3. Zorgruil en buurtdiensten (BUUV in samenhang met bestaande wijkgerichte initiatieven).
4. Algemene infrastructuur van voorzieningen (Wijkontwikkelingsbedrijf).
5. Signalering (ten behoeve van kwetsbare bewoners, door actieve burgers en professionals).

Er wordt samen met professionals van de Haarlemse partnerorganisaties een integrale aanpak ontwikkeld vanuit verschillende disciplines. Ook bewoners worden betrokken zodat goede ideeën opgehaald en gerealiseerd kunnen worden, aannames worden getoetst en bewoners waar mogelijk mede-eigenaar kunnen worden van een benadering in hun wijk. Eveneens vinden er verkenningen plaats naar 'best practices' in Nederland.

Het onderzoek van de vijf trajecten is in volle gang, er vinden gesprekken plaats en er wordt afstemming gezocht met diverse partners in het sociaal domein. Ook vindt er op een aantal gebieden al een eerste ideevorming plaats over gewenste ontwikkelingen voor het ondersteunen van actieve burgers.

BUUV is al een bestaand succesvol initiatief en daar worden de volgende stappen gezet:

1. Met betrekking tot de inbedding en uitbreiding van de BUUV organisatie vinden gesprekken plaats met maatschappelijke partners.
2. Uitbreiding naar andere wijken:
 - 40+ Programma Boerhavewijk vraagt om uitbreiding BUUV naar de Boerhavewijk. Dit start in februari of uiterlijk maart 2012. De sociaal makelaars van BUUV in Boerhavewijk en wijkcoaches werken hierbij in elkaars verlengde.
 - Overige uitbreiding in wijken rond het Centrum wordt vormgegeven in samenwerking met lokaal aanwezige bewoners initiatieven en/of professionele partners die BUUV mede kunnen faciliteren als aanvulling op het bestaande kernteam van sociaal makelaars.

3. CJG Haarlem: er is samenwerking met CJG om de mogelijkheden van BUUV onder de aandacht te brengen bij ouders van jonge kinderen en jongeren/jong volwassenen. De inbedding hiervan wordt uitgewerkt met de coördinatoren van CJG.

Praktijkwerkplaats: hulp bij het huishouden

In deze praktijkwerkplaats wordt uitgewerkt op welke wijze hulp bij het huishouden categorie 1 de komende jaren uitgevoerd gaat worden. Wij willen hierbij hulp bij het huishouden laten aansluiten op de basisinfrastructuur zelfredzaamheid. Mensen worden in staat gesteld hun ervaren problemen bij het voeren van een huishouden, zoveel als mogelijk zelfstandig op te lossen. Waar mogelijk gaat de gemeente het regelen niet meer overnemen. Voor mensen waarvoor deze basisinfrastructuur niet afdoende is, blijft maatwerk beschikbaar. Het gaat dan om mensen met (tijdelijk) regieverlies.

De praktijkwerkplaats is gestart met het gedetailleerd kwantitatief in kaart brengen van de vragers van huishoudelijke hulp, de ontwikkelingen in deze groep en de verdeling over de wijken en buurten. Ook is onder andere het vraagstuk van de kwetsbaarheid van ouderen uitgediept.

Daarnaast zijn de verschillende inkoopmodellen rond hulp bij het huishouden geïnventariseerd, net als de onderhanden zijnde wetswijzigingen Wmo met de consequenties voor hulp bij het huishouden. Ten aanzien van het aanbod is de mogelijkheid van hulp bij het huishouden als algemene voorziening onderzocht. Op dit moment vinden gesprekken plaats met Buurtzorg en worden andere voorbeelden van alternatief aanbod huishoudelijke hulp in kaart gebracht. Daartoe zijn in de afgelopen weken bezoeken gebracht aan een aantal 'best practices' op het gebied van anders organiseren van huishoudelijke hulp categorie 1 (Tilburg en Middelburg).

De inkoopstrategieën zijn nader onderzocht en de eerste contacten zijn gelegd met de grondlegger van bestuurlijk aanbesteden. Deze andere vorm van aanbesteden biedt (voor het totale sociale domein) veel ruimte voor cocreatie om samen met de maatschappelijke partners te komen tot een nieuw (ander) systeem van maatschappelijke ondersteuning.

Verder is aandacht besteed aan de juridische implicaties van een beperkte verlengingsmogelijkheid van het huidige contract huishoudelijke hulp (van 1 oktober 2012 naar 1 januari 2013). Dit zou eventueel de mogelijkheid bieden om het nieuwe contract huishoudelijke hulp samen te trekken met de ingangsdatum van de overkomst AWBZ begeleiding. Deze verlenging blijkt juridisch onder bepaalde voorwaarden mogelijk.

Begin februari zal in regionaal verband gesproken worden over mogelijke verlening van het contract en zullen de resultaten van bovengenoemde inventarisaties en onderzoeken besproken worden.

Eind december zijn de bevindingen tot nog toe binnen deze praktijkwerkplaats intern besproken met de gehele transitiegroep. Daarbij is ook de bestuurlijke routekaart voor het eerste halfjaar 2012 aan de orde geweest.

Praktijkwerkplaats: fysieke infrastructuur wonen, welzijn en zorg

Om Haarlemmers zo lang mogelijk zelfstandig te laten wonen en actief en zelfredzaam te laten zijn, is een basisinfrastructuur van geschikte woningen en zorg- en welzijnsvoorzieningen nodig. Aan de gemeente wordt, in samenwerking met corporaties, een regisserende rol toebedeeld als het gaat om de ruimtelijke spreiding van woonvoorzieningen (zowel zelfstandig als intramuraal) en maatschappelijke voorzieningen in de stad op basis van vraagsturing. Daarbij hoort een meer beleidsmatige sturing op de aard en omvang van spreiding van voorzieningen gekoppeld aan efficiënt ruimtegebruik.

Het realiseren van een efficiënte en effectieve ruimtelijke spreiding van woon- en maatschappelijke voorzieningen, op basis van de meerjarige ontwikkelingen in de behoefte van bewoners en maatschappelijke organisaties. Dit vormgegeven vanuit een regierol door de gemeente. Het betreft een gezamenlijke opgave voor:

- de voorraad voor specifieke doelgroepen (waaronder ouderen) geschikte woningen;
- de ontwikkeling van woonservicegebieden;
- de spreiding van zorg- en welzijnsvoorzieningen over de stad en de regio Zuid Kennemerland;
- het multifunctionele gebruik van zorg- en welzijnsvoorzieningen.

Er is een eerste analyse door O&S opgeleverd met betrekking tot vraag en aanbod van gebouwde voorzieningen zorg, welzijn en wonen. Deze analyse is onderwerp geweest voor de eerste bijeenkomst van de praktijkwerkplaats waarbij corporaties en vertegenwoordigers van zorginstellingen waren vertegenwoordigd. De eerste analyse is daarna voorgelegd aan voorgelegd aan de Haarlemse welzijnsaanbieders een aan de zorginstellingen. De regierol van de gemeente wordt gewaardeerd. De ontwikkelingen bij de instellingen gaan echter snel waardoor het beeld uit de analyse (vnl. gebaseerd op rapporten uit 2009) achterhaald is. Dat geldt met name voor de zorgaanbieders. We hebben afgesproken om te actualiseren op basis van gegevens die door hen zullen worden geleverd.

De mogelijkheden voor regionale samenwerking in Zuid-Kennemerland zijn door een externe partij geïnventariseerd. Het rapport waarin voorwaarden voor samenwerking en aanbevelingen worden genoemd is aan de individuele gemeenten verstrekt, maar moet nog in gezamenlijkheid (portefeuillehouders welzijn en zorg) worden besproken. Het onderwerp wonen, welzijn en zorg wordt eveneens opgenomen in het Regionaal Actieprogramma Wonen waarmee bestuurlijk draagvlak bij deze portefeuillehouders wordt gerealiseerd.

Praktijkwerkplaats: wijkcoaches in de Boerhaavewijk

Doelstelling van deze praktijkwerkplaats is om de kwaliteit van hulp en zorg voor kwetsbare burgers – in het bijzonder zij die kampen met meervoudige problematiek - te borgen. Hierbij wordt gestreefd naar een herschikking van de verhoudingen tussen burgers, maatschappelijke organisaties en de gemeente. Uitgangspunt is het aanspreken op Eigen Kracht en het vormen en inzetten van een sociaal netwerk. Focus van de praktijkwerkplaats is de inzet van wijkcoaches die ‘outreaching’ werken en achter-de-voordeur kwetsbare burgers ondersteunen om versnippering en overlap van professionele hulp en zorg tegen te gaan en zelfredzaamheid te vergroten.

Vanuit de praktijkwerkplaats is overleg met partners om draagvlak te creëren, het veld verder te verkennen, afspraken te maken over mandaten, afstemming en samenwerking (zoals bijvoorbeeld met welzijnsinstellingen, woningcorporaties, wijkcontactvrouwen, BUUV, CJG).

Belangrijke stap is de start van de wijkcoaches: één van de wijkcoaches (afkomstig van SoZaWe) startte op 1 december 2011 en de overige drie (afkomstig van SoZaWe, Dock en Kontext) startten op 1 januari 2012. De wijkcoaches zijn nu bezig met nadere verkenning van het veld: problematiek, vraagpatronen, sociale kaart, bestaande initiatieven, overleggen, knelpunten en afstemming.

Werkende weg gaan we ontdekken bij welke problematiek welke aanpak werkt en bijdraagt aan de oplossing van het probleem van versnippering, overlap en lacunes. Zoals genoemd zijn daarbij Eigen Kracht en het vormen/inzetten van een sociaal netwerk uitgangspunt.

Om te leren van en uit te wisselen met andere vergelijkbare werkwijzen in het land nemen we - met andere gemeenten - deel in een Leernetwerk Achter de Voordeur Aanpak (een initiatief van het Ministerie van BZK) en bezoeken we vergelijkbare werkwijzen elders in het land (Frontlijnteam in de Kolenkitbuurt Amsterdam, Enschede).

Ook verkennen we de ervaringen met en mogelijkheden van Maatschappelijke Kosten Baten Analyses (MKBA's); deze zijn elders al toegepast met betrekking tot het sociaal domein (Achter de Voordeur Aanpak, Decentralisaties).